

dr hab. Adam Buczek.
Akademia Muzyczna.
im. K. Szymanowskiego
w Katowicach

Katowice , 21.01.2023

RECENZJA

pracy doktorskiej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora mgr Grzegorzowi Pałce w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka.

Tytuł pracy: Rytmika afrokubańska jako źródło inspiracji współczesnego perkusisty na podstawie własnych opracowań wybranych utworów jazzowych

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Powierzenie funkcji recenzenta nastąpiło przez decyzję Rady Dyscypliny Artystycznej - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie przekazaną na moje ręce pismem z dnia 22.11.2022 r.

Przewód doktorski jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dokumentacja

Doręczona dokumentacja obejmuje:

- Dzieło artystyczne (płyta CD)
- Opis dzieła artystycznego
- Kompletna dokumentacja do wszczęcia przewodu doktorskiego , w tym opis i wykaz dorobku artystycznego

Podstawowe informacje o doktorancie

Pan Grzegorz Pałka jest absolwentem Akademii Muzycznej w Krakowie na Wydziale Jazzu, gdzie w klasie perkusji dr hab. Łukasza Żyty uzyskał tytuł magistra z wyróżnieniem. W latach 2018 - 2022 był słuchaczem studiów doktoranckich stacjonarnych w dziedzinie sztuki na Akademii Muzycznej w Krakowie.

W latach gdy realizował studia doktoranckie, p. Grzegorz Pałka podjął działalność dydaktyczną prowadząc zajęcia indywidualne z perkusji jak i zespołowe - combo jazzowe. Od roku 2020 aż do dziś jest nauczycielem gry na perkusji i instrumentach perkusyjnych w szkole Marimba Laboratory w Krakowie.

Jako młody, uczący się jeszcze instrumentalista był laureatem wielu indywidualnych nagród. Do najważniejszych należy zajęcie pierwszego miejsca w Ogólnopolskim konkursie *Jazz Drummers Competition 2018* w Bielsku - Białej czy też nagrody zespołowe jak np. drugie miejsce z zespołem S.O.T.A. w międzynarodowym konkursie zespołów jazzowych *Jazz*

Juniors 2016 w Krakowie i w tym samym roku z tymże samym S.O.T.A. drugie miejsce na *Blue Note Competition* w Poznaniu. Pan Grzegorz jest również dwukrotnym beneficjentem Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z lat 2016 i 2018 za wybitne osiągnięcia artystyczne.

Na dzień dzisiejszy Doktorant jest członkiem wielu formacji muzycznych, z którymi aktywnie współpracuje realizując koncerty i sesje nagraniowe uwiecznione na płytach, które skrótowo umieszczę w opisie dorobku artystycznego.

Ocena dorobku

Na bogatą już listę dorobku artystycznego Doktoranta, składa się pokaźna ilość koncertów i nagrań. Są też dokonania dyskograficzne w postaci 12 płyt. Świadczy to o wysokiej randze i wielkich umiejętnościach wykonawczych pana Grzegorza Pałki. Jeśli chodzi o dyskografię to na pewno należałoby docenić płytę *Heartbeat* z Szymonem Miką czy też *Burrellhouse* z Jacek Niedziela - Meira Trio nagrałą w 2019 r. (SJ Recordings).

Lista koncertów obejmuje ponad 200 pozycji. Koncerty miały miejsce w Polsce i za granicą - w wielu prestiżowych miejscach Europy i U.S.A. Należy tutaj podkreślić wielką artystyczną jakość twórczości i działalności zespołu High Definition Quartet, którego członkiem był pan Pałka. Zespół ten wywarł duży wpływ na ówczesne środowisko jazzowe w Polsce i wnosił wiele nowych koncepcji w progresywnym nurcie jazzu. Na uwagę również zasługuje płyta zespołu Łukasz Kokoszko Quartet pt. *New Challenge* z roku 2018. Była ona nominowana do nagrody FRYDERYKA w kategorii: Jazzowy Fonograficzny Debiut Roku. Następną wybitną produkcją z udziałem Doktoranta uznana została płyta *Natalia Kordiak Quartet - Bajka* z 2019 roku - również nominowana do nagrody FRYDERYKA w kategorii: Jazzowy Fonograficzny Debiut Roku.

Dorobek artystyczny Doktoranta jest pokaźny. Oprócz w/w aktywności pozostają również emisje aktualnych działań artysty na portalach społecznościowych takich jak np. YouTube gdzie można śledzić na bieżąco coraz to nowe dokumentacje obecności Doktoranta na profesjonalnej arenie jazzu.

Wszystkie formy artystycznej działalności Doktoranta w kontekście oceny dorobku zasługują na najwyższe uznanie. Doktorant należy do absolutnie wybitnej elity muzyków młodego pokolenia a jego kunszt artystyczny jest wyjątkowy.

Opis dzieła artystycznego

Głównym elementem scalającym dzieło artystyczne i jego opis jest zjawisko ujęte w temacie dysertacji, a nawet ściślej - jego fragmencie : „ Rytmika afrokubańska jako źródło inspiracji współczesnego perkusisty.....” Autor w rozwinięciu tego szerokiego zagadnienia przedstawia złożoność procesów powstałych w wyniku przenikania się różnorodnych wpływów kulturowych. Ostatecznie jednak wskazuje na podstawy rytmiki afrokubańskiej mające wyraz w konkretnych schematach rytmicznych : *clave, tresillo, habanera, cinquillo, cascara*. Dla uzupełnienia rozważań i podkreślenia ich ważności, umieszcza transkrypcje perkusyjnych partii solowych oraz fragmenty akompaniamentów Roy Haynes'a i Marcusa Gilmore'a. W transkrypcjach tych wyraźnie wykazuje wpływ i wagę polirytmicznego charakteru stosowanych stylizacji afrokubańskich i przytacza typowe idiomy rytmiki opartej na *rumba clave* i *son clave*. Autor bardzo trafnie wskazuje na intensywność dwuczęściowych

struktur rytmicznych nawiązujących do tradycji call and response: 3:2, 2:3. W strukturach tych zawsze występuje konfrontacja dwóch emocji : napięcia i rozluźnienia.

W utworze *Un Poco Loco* Bud Powell'a autor wykorzystał metrum 7/4 do stworzenia struktury rytmicznej nawiązującej do clave 2:3. Aranżacja jest misterna i bardzo przemyślana tak by oddać klimat stylizacji rytmiki afrokubańskiej . Partia perkusji realizowana jest konsekwentnie od rzadkiej struktury rytmicznej po zagęszczenie do przebiegów szesnastkowych by nawiązać do zmiany metrum na $\frac{7}{8}$.

W utworze *Moose The Mooche* autor wykazuje na bazie rytmiki tematu w cz. A związek ze schematem son clave 3:2. Aranżacja zgrabnie nawiązuje w warstwie perkusyjnej do rytmów cinquillo oraz tresillo. Wśród rozmaitych zabiegów i narzędzi wykonawczych perkusista stosuje rhythm displacement i polimetrie.

Kompozycja Roberta Glaspera *Of Dreamscape To Come* to aranżacja , w której autor zgrabnie opisał i w konsekwencji zrealizował efekt rytmu *tresillo* jak i permutowane *tressilo* w kontekście metrum 5/4 . Autor bardzo szczegółowo i misternie dokonuje aranżacyjnych zabiegów przypisując im konkretne zadania do realizowania muzycznej narracji .

Całość opisu dzieła jest skupiona na rzetelnym i konkretnym nawiązaniu do rytmiki afrokubańskiej. Autor umieszcza przykłady, w których wykazuje ścisły związek melodii z warstwą rytmiczną a wręcz podkreśla dominację rytmu jako elementu formotwórczego i nadrzędnego w tych kompozycjach. Opisowi temu cały czas towarzyszy rys historyczny, przeplatający się przez analizę utworów nadając tekstowi naturalną płynność. Wiarygodność i fachowość zagadnień rytmicznych w muzyce afrokubańskiej i jej syntezy z jazzem podkreśla powoływanie się Autora na wiedzę i doświadczenie wspaniałego Ed Urebe - nie żyjącego już perkusisty , wykładowcy Berklee College of Music. W opisie wcześniejszym, dotyczącym przedstawionych transkrypcji perkusyjnych , Autor posługuje się bardzo istotnymi w muzyce pojęciami jak np. kreatywny akompaniament - i to nie tylko w odniesieniu do perkusisty. Świadczy to o bardzo szerokim spojrzeniu na muzykę w kontekście gry zespołowej.

Skrupulatność i dbałość o czytelność opisu dzieła świadczy o wielkim zaangażowaniu i dojrzałości Autora. Jest dowodem na dużą kulturę wykonawczą i pełną stylistyczną świadomość muzyka będącego w progresywnym rozwoju. Wiedza i kompetencja przekładają się na umiejętność wykonywania nawet banalnej frazy z odpowiednim ładunkiem emocjonalnym, co w muzyce wydaje się być najtrudniejsze.

Dzieło artystyczne

Na początku mojej oceny muszę podkreślić niesamowitą spójność programu zaprezentowanego przez Autora. Spójność ta dotyczy wszystkich aspektów związanych ze sztuką wykonawczą w muzyce. Po pierwsze - przemyślany dobór utworów, po drugie - brzmienie, jakość i balans instrumentów w ekspozycjach tematów , po trzecie - artykulacja w wykonawstwie na wszystkich instrumentach , po czwarte - feeling i autentyczność stylistyczna, naturalna i swobodna narracja partii solowych. Muszę przyznać , że dawno nie miałem okazji słuchać tak dobrego wykonania muzyki, której stylistyka (mentalnie i geograficznie) jest nam bardzo odległa. Następnym, niesamowicie cennym walorem tego programu jest aranżacja utworów. Już w pierwszym z nich *Un Poco Loco* Bud Powell'a Autor proponuje nam wspaniały pomysł prowadzenia rumba clave w metrum 7/4 a rytmika utworu od samego początku wzmaga naturalne *tension* by w dalszym rozwoju płynnie przerodzić się w szesnastkową pulsację. Partia perkusji we wszystkich utworach jest rytmicznie i brzmieniowo pięknie wkomponowana w fakturę innych instrumentów. Pomimo bardzo bogatej i czasami mocno

zagęszczonej faktury rytmicznej, słuchacz ma wrażenie bardzo spójnej i czytelnej narracji. Wspaniale pełni w zespole swoją rolę pianista i basista. Ich partie podejmują niezmienną i bardzo wysmakowaną interakcję rytmiczno - harmoniczną. Autor pięknie adaptuje kompozycję *Of Dream To Come* Roberta Glaspera „ubierając” całość w metrum 5/4, co nie przeszkadza zastosować w tej świetnej aranżacji rytmu *tresillo* i jego permutacji w powtarzającą się strukturę rytmiczną, dobarwioną dodatkowo pojawiającym się hi - hatem - na mocną i słabą część taktu. Trzeba podkreślić bardzo oryginalne pomysły aranżacyjne w zaproponowanych przez Autora utworach. Dają one bardzo swobodną przestrzeń do improwizacji i prowokują wręcz to karkołomnych improwizatorskich kreacji. Autor wykazuje niesamowitą wręcz sprawność w budowaniu solo, linearnie wyprowadzając kolejne pomysły metryczne nakładając je na już istniejącą fakturę, bardzo spójnie łącząc rytm ze strukturą harmoniczną. Słychać w sposobie gry perkusisty dużą łatwość wykonawczą, opartą na świetnej technice ale przede wszystkim na dogłębnym rozumieniu istoty stylu. Kontrastującą w programie dzieła artystycznego staje się przepiękna kompozycja *So Tender* Keith Jarrett'a. Utwór oparty jest na rytmie *bolero* granym na werblu palcami w uporczywie powtarzalnym schemacie budującym przepiękny klimat błogiego „ukojenia” w kontraście do wielowarstwowych rytmicznych przebiegów. Zagrany w trio nawiązuje do oryginału wykonanego przez trio Jarretta i przepięknie dopełnia cały program dzieła. Autor w każdym utworze potwierdza swoją kompetencję perkusisty kompletnego - świadomego formy, aranżacji i idiomu stylistycznego. W ostatnim utworze *Oblivion* Bud Powell'a pokazuje swoją stylistyczną wszechstronność swobodnie poruszając się w rytmice bebopowej powiązanej aranżacyjnie z elementami o afrokubańskim charakterze. Swoją elastyczność i muzykalność prezentuje w solo perkusyjnym, którego wyraz i zdefiniowanie jeszcze raz potwierdza wielką klasę tego muzyka.

Całość dzieła staje się zatem niezmiernie cenną zespołową kreacją, w której sekcja rytmiczna przejmując na siebie ciężar stylistycznej ekspresji i odpowiedzialności za wiarygodność przekazu. Cały zespół realizuje ogromnie trudne zadanie i śmiem twierdzić, że efekt jaki został osiągnięty stawia to wykonanie na szczycie światowego jazzu. Misternie przemyślane aranżacje są efektem bezkompromisowego dążenia do osiągnięcia perfekcji wykonawczej ale również emocjonalnej. Przedstawiona propozycja dzieła jest wypadkową wiedzy Autora w zakresie podjętej przez niego tematyki a odniesieniem do wspaniałej tradycji mistrzów takich jak Roy Haynes, Tony Williams czy Art Blakey. Również w zakresie aranżacji i harmonii Autor dowodzi swej kompetencji. Wreszcie- ekspresja i język muzyczny jakim wyraża swe emocje zespół czyni to artystyczne dzieło wyjątkowym.

Konkluzja

Podsumowując wszystkie cechy i właściwości ocenianej pracy doktorskiej pana mgr. Grzegorza Pałki, której tytuł brzmi „Rytmika afrokubańska jako źródło współczesnego perkusisty na podstawie własnych opracowań wybranych utworów muzycznych” stwierdzam, że praca jest zgodna z wymogami i ustalonymi założeniami jakie stawia przed Autorem Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne. Zarówno dzieło jak i opis dowodzą o pełnej kompetencji i umiejętnościach wykonawczych Doktoranta. Co więcej, w moim przekonaniu pan mgr. Grzegorz Pałka swoją wiedzą, erudycją i umiejętnościami jako instrumentalista ukazuje się nam jako wybitna postać. Całokształt dorobku w połączeniu z wybitną pracą dokorską skłania mnie o wystąpieniem z wnioskiem o przyznanie p. mgr Pałce tytułu doktora z wyróżnieniem.

Stwierdzam, że praca doktorska spełnia wymagania art. 187 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) i wnioskuję o dopuszczenie Doktoranta do dalszych czynności w postępowaniu.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Bronisław Adam". The script is cursive and fluid, with the first name "Bronisław" written in a larger, more prominent hand than the last name "Adam".